

MAMMONALLE MIELUISAT

KATKELMIA TYÖELÄMÄN KIELLETYISTÄ KIRJOISTA

KAI KAURELL

MAMMONALLE MIELUISAT

KAI KAURELL

MAMMONALLE MIELUISAT

KATKELMIA TYÖELÄMÄN KIELLETYISTÄ KIRJOISTA

© Kai Kaurell 2019

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-0742-5

Kolmas, korjattu painos

Katso, työmiesten palkka, jonka te vainioittenne niittäjiltä olette pidättäneet, huutaa, ja leikkuumiesten valitukset ovat tulleet Herran Sebaotin korviin.

- Jaakob 5: 4

Sisällys

Prologi.....	11
--------------	----

KIRJA I

Kerettiläisen credo	15
Saarnaaja, Sokrates ja muutos.....	22
Johtamiskirjallisuuden julistus.....	33
Pankkiirin taivas ja maa	46
Työelämän eksyneet lampaat.....	59
Johtamisen pahan tiedon puu	73
Moderni totemismi työelämässä.....	87

KIRJA II

Kyykäärmeet liituraidoissa	101
Kentaurin kasvattamat johtajat.....	115
Taivaalliset sotajoukot työmaalla.....	127
Työelämän apostolien teot	142
Pääoman vapauden pyhä oppi.....	154
Talousteoreettinen Baabelin torni	168
Reformaatio – raha irti raudoista.....	182

KIRJA III

Markkinoiden magiikan ihme.....	192
Talouden ydintalvi ja jumalaiset voimat	203
Paratiisisaarten panttivangit	217
Kannibaalit pääoman palveluksessa	232
Vasemmisto, tuo tyrmään suljettu Saatana	244
Työelämän viimeinen taisto	257
Duunarin messias ja musta raamattu.....	270

KIRJA IV

Vallankumouksen kiivas henki.....	282
Vapauden valtakunta verkossa?	294
Taivaankannen läpi kasvanut ihminen	307
Faustin painajainen.....	319
Unissakävelijän ilmestys.....	326
Epilogi.....	334
Pergamentit	339

Alkusanat

En ole enää vuosikausiin juuri viitsinyt lukea aiheesta, saati sitten kirjoittanut siitä. Tätä ennen tosin uhrasin siihen kokonaisen vuosikymmenen, joskaan en tänään enää täysin ymmärrä syitä tähän. Ehkä jollain naiivillakin tavalla ajattelin, että kyse on jostain todella tärkeästä. Ovathan siitä kautta vuosisatojen kirjoittaneet monet suuret sotapäälliköt, valtiomiehet ja filosofit.

Hyvää johtamista tai työelämää käsittelevän kirjallisuuden määrä on kasvanut jo kirkollisiin mittoihin. Valtaosa tuotoksista on runsaasti kuvitettua taikka tarinointiin keskittyvää älyllistä kioskikirjallisuutta, jonka ideana on kapitalismin kovan ytimen upottaminen yhteisösiirappiin. Sokerikuorrutetut lauseet ja omituiset uudiskäsitteet seuraavat toisiaan, peittäen enemmän kuin näyttäen.

Tässä kirjallisuudessa vika on aina yksilön pään sisällä, ei koskaan rakenteissa. Vain yksilö voi muuttua, ja siksi hänen pitää aina katsoa sisäänpäin – eikä ulospäin. Maailma on juuri sellainen kuin sen itse tahtoo olevan, sillä markkinoilla jokainen on yksin vastuussa kohtalostaan. Pastoraalisin ottein ihmisiltä kielletään yritykset ymmärtää omaa tilannettaan yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Valkokaulusväen valmennuskursseilla sosiologinen näkökulma on sosialismia, ja tuosta tämän kirjallisuuden kaanon vaikennee kuin muuri. Siksi se ei pääse pintaa syvemmälle. Eräänlaisen yleishumanismin nimissä vain luetaan kaikki tunnetut työelämän ongelmat, joiden ratkaisuksi tarjotaankin lopulta lähinnä luovuutta, reipasta yhteishenkeä ja positiivista ajattelua.

Näinä vuosina juuri mikään ei ole muuttunut. Korulauseet kääntyvät edelleen irvikuvikseen, ja konsulttien käsitteet vaihtuvat toisiin ennen kuin edellisiä on opittu. Joku näkee tämän jatkuvana muutoksena, toinen taas naamiohuveina ja narriparaatina. Riippuukin siitä, kuinka korkealta maailmaa katselee. Vain pilvien reunoilta erottuvat pääoman liikkeet, jotka maailmaa pyörittävät.

Pääomaa taasen kiinnostavat vain uskolliset palvelijat. Parhaat heistä uskovatkin vilpittömästi asiaansa sekä voimiinsa. Siksi tämä kirjallisuus on kasvanut kirkollisiin mittoihin. Samalla tämä on yhä selvemmin ominut uskonnollisen kuvaston – ja lopulta ottanut jo uskonnon paikan. Kerettiläisiin tämä suhtautuu suvaitsevaisen pintansa alla samanlaisella inkvisiittorin kiihkolla kuin edeltäjänsä.

Muurin takana, toivottomassa tiedollisessa pimeydessä talvella 2019

Tekijä

Prologi

Sukupolvi menee, ja sukupolvi tulee, mutta maa pysyy iäti. Ja aurinko nousee, ja aurinko laskee ja kiiruhtaa sille sijallensa. Tuuli menee etelään ja kiertää pohjoiseen, kiertää yhä kiertämistään, ja samalle kierrollensa tuuli palajaa. Mitä on ollut, sitä vastakin on; ja mitä on tapahtunut, sitä vastakin tapahtuu. Ei ole mitään uutta auringon alla.

Näin sanoo Saarnaaja Vanhassa testamentissa.¹ On yksi paikka, missä Saarnaajan sanat eivät päde: se on johtamista taikka työelämää käsittelevän kirjallisuuden maailma. Siellä kaikki muuttuu, ja siellä kaikki on ollut yhtä turbulenssia siitä asti, kun joku valopää keksi käsitteen joskus 1970-luvulla. Muutoksen tekijöitä seuraavat jo muutoksen mestarit, ja kaanonin tuntevat konsultit julistavat kansalle, että vain muutos on pysyvää.²

Filosofi voisi väittää, että pysyvää on vain se, mikä ei koskaan muutu; se, mikä ei koskaan muutu, on ihminen. Teoksen tekijä tosin ei ole lukenut aiheesta juuri mitään enää vuosikausiin. Eikä hän ole kirjoittanut aiheesta mitään, ei edes päiväkirjaa. Eikä hän kuulu julkisuuden puhuviin päihin, joiden tehtävänä on asioiden selittäminen tahi sekoittaminen, mitä vallanpitäjät nyt milloinkin haluavat.

Nykyisin viestintä onkin vain viihteellisen voiteluaineen valelua taloudellisen apparatuurin aina kiihkeämmin pyöriviin rattaisiin. Paineet keskustelun ja etenkin kritiikin korvaamiseen mukavalla taustamusiikilla ovat huomattavat myös niin sanotuissa sivistysmaissa. Immanuel Kantin valistuksen idean perään haikailevat näyttäytyvät toivottomaan tiedolliseen pimeyteen eksyneinä ihmisraunioina, jotka ovat syntyneet väärälle vuosisadalle.³

Kaikki mitä tekijä on lähinnä sivusta seuraamalla ja selailemalla havainnut, on vain vakuuttanut siitä, että mikään ei ole muuttunut miksikään. Ylipäätään mikään ei pohjimmiltaan muutu miksikään; kaikki on ikuisesti yhtä ja samaa, ja muutos on vain ikuista paluuta menneisyyteen, joka jälleen asetetaan tulevaisuuden paikalle. Ne, joilla on ollut tarpeeksi korkea tornirakennus, ovat aina ymmärtäneet tämän.

Yhden kuuluisan ajattelijan sanoilla on täysin uskomatonta, kuinka monet moraalien ja politiikan järjestelmät on perätysten löydetty, unohdettu ja löydetty taas tai unohdettu taas vain ilmestyäkseen hieman myöhemmin jälleen uudelleen näkyviin aina hurmaten tai aina yllättäen ikään kuin nuo olisivat aivan uusia todistaen enemmän ihmismielen kyvyistä ja rajoista kuin näistä järjestelmistä.⁴

Historian viekkaus on siinä, että se toteuttaa omat päämääränsä pitaen yksilöä yleensä vain pilkkanaan. Luonnontilassa silkka valta sekä voima määrasivät: alastomien apinoiden laumaa johti alussa tyranni kuten muillakin kädellisillä. Myös kulttuurisella kaudella eriarvoisuuden viimeinen aste on tyrannia, joka sulkee ympyrän takaisin luonnontilaan.

Perverssillä tavalla yksilöistä tulee jälleen jo täysin tasa-arvoisia, koska he eivät ole mitään. Alamailla ei ole muuta lakia kuin hallitsijansa tahto, eikä hallitsijalla ole muuta lakia kuin omat intohimonsa. Kaikki palautuu vain vahvemman lakiin sekä sitä kautta uuteen luonnontilaan, joka on kuitenkin erilainen kuin alkuperäinen.

Näin runoili Jean-Jacques Rousseau – tuo mielenvikainen Sokrates. Liikanimen antoi hänelle John Locke, jonka oma käsitys liberalismista oli se, että ”vapaalla” ja valkoisella miehellä tulee olla ehdoton oikeus määrätä mustista orjistaan. 1930-luvulla barbariaan syöksyi se maa, jonka tiede, taide, teknologia ja filosofia olivat jo vain hetkeä aiemmin historiassa länsimaisen sivilisaation ylpeys.

Kiertoliikkeen voi nähdä vain jättiläisten hartioilta tahi tornirakennuksesta, josta näkee ylitsensä, ympärillensä tai allensa. Myös totalitarismi palaa aina yhä uudelleen, pääsääntöisesti vieläpä vapahtajan valepuvussa tahi tehokkuuden nimissä.

Pitää vain muistaa, että jo Jean-Jacques Rousseau haudalla tämän tyrannian vastaista taistelua ylisti Maximilien Robespierre. Tällaiset miehet todella leikkaavat myös sieltä, minne he eivät ole kylväneet – tänäänkin.

Eräskin pääjohtaja repi pyramidinsa rikki jo 1980-luvulla *kirjassaan*. Silti tämäkin yhtiö on edelleen perinteinen pyramidi. Unelma on kuitenkin tärkeämpi kuin todellisuus. Sen suunta on oikeastaan täysin toinen, mutta siitä kukaan ei enää välitä mitään.⁵

Tämä kirja on pohjimmiltaan pitkä ja vaarallinenkin matka siihen maailmaan, jota työelämää käsittelevässä kirjallisuudessa ei virallisesti ole. Matkalla kuilun joutuu ylittämään pelkän jännitetyn nuoran avulla: se voi olla vaarallinen ylimeno, väristys ja pysähdys.

KIRJA I

Kerettiläisen credo

Työ ei vain turvaa yksilön eloonjäämistä vaan se on yksi ihmisenä olemisen perusehdoista. Työ on ihmisten identiteetin keskipiste, sosiologi on sanonut; ilman työtä elämä on pilalla, mutta sieluton työ kuihduttaa elämän, kirjailija on kiteyttänyt. Aivan syyttä suotta ei puhuta työelämästä. Työelämässä taas olennaisinta on johto, johtaminen: siitä kaikki lähtee, siihen kaikki kilpistyy ja siihen kaikki projisoituu.⁶

Johtaminen on tehnyt työelämän mahdolltomaksi johtaa: ammattimainen johtaminen on keksintö, joka edisti organisaatioiden tehokkuutta jo niin paljon, että tämä tuhosi lopulta organisaatioiden tehokkuuden. Näin erään johtamiskirjallisuuden kaanoniin kuuluvan väitetään kirjoittaneen.⁷

Johtamista tai työelämää laajemmin käsittelevä kirjallisuus on tunnetusti teoriaviidakko, jossa mässäillään paradokseilla ja ristiriitaisuuksilla. Tämä epäilemättä kuvastaa omalla tavallaan työelämän sekä johtamistyön jatkuvasti ristiriitaisia vaatimuksia: kun yksi asia saadaan kuntoon, toinen ongelma on jo edessä; suo siellä, vetelä täällä, vanha kansa sanoo.⁸

Tunnetun nuorallatanssijavertauksen mukaan johtoportaan työ on jatkuvaa tasapainoilua, jossa juuri luja luottamus omaan tekemiseen estää epäonnistumiset. Toisin sanottuna johtamistyön ytimessä on paradokseja, joihin ei kertakaikkisesti ole ratkaisuja, joita voi vain yrittää jo ymmärtää tahi joiden kanssa on opittava elämään. Näin joku kirjoitti kauan sitten.⁹

Toisaalta joku kirjoitti myös siitä, miten johtamiskirjojen fraseologiaa kuka tahansa voi oppia muutaman päivän pikakursseilla sekä selailemalla silloin tällöin ennen yöpymään asettumista hieman Harvardin aikauskirjaa. Alun perin näin opasti oikeastaan eräs entinen toimitusjohtaja pieni pilke silmäkulmassa kirjoitetussa uraoppaassaan.¹⁰

Paradoksien pyörittelyyn tai tuulten tavoitteluun on aikaa vain teoreetikoilla. Suurin osa jopa heistä on todellisuudessa sosiaalisia insinöörejä,

joiden tehtävä on tarjota reseptejä ja käytännön tiedon puolittieteellistä rationalisointia. Koska professori ei voi olla profeetta, syntyy sosiaalista tilausta opeille, jotka ovat epäroimättä valmiita kertomaan kuulijoilleen siitä, mistä nämä haluavat kuulla ja mistä puhdas tiede itsepäisesti vaikenee.¹¹

Tarjonta vastaa tässäkin asiassa kysyntään – ja päinvastoin. Sosiaaliset insinöörit haluavat erilaistaa itsensä määrittelemällä uusia käsitteitä tai tulo-kulmia. Toisaalta johtajat tarvitsevat oman tai johdettaviensa uskon vahvistamiseksi aina jotain uutta, jonka ei tiedetä epäonnistuneen missään ja äskettäin; johtajat tarvitsevat kielen tahi käsitteistön, joka luokin edes hetkellisesti innostusta tai uskoa toteuttaa työelämässä vaaditut uudet ja varsin usein myös vastenmielisiltä tuntuvat asiat.

Erilaisiin työelämän ongelmiin gurujen paikoista kilpailevat sosiaaliset insinöörit kehittävät erilaisia ratkaisuja ja reseptejä. Jos tulokset jossain osoittautuvat hyviksi, ne markkinoidaan kohta lopullisina vastauksina johtamisen ikaikaisiin ongelmiin. Yksikään ihmerohto ei kuitenkaan ole osoittautunut ikuiseksi, ja patenttiratkaisut seuraavat yhä kiihtyvällä tahdilla toisiaan.¹²

Mieleen palaa väistämättä vanha venäläinen sanonta: ”Aina tulee uutta ja uutta, mutta milloin parempaa.” Mieleen palaavat myöskin Saarnaajan sanat: ”Minä katselin kaikkia tekoja, mitä tehdään auringon alla, ja katso, se on kaikki turhuutta ja tuulen tavoittelua.”¹³ Eedenin puutarhaansa etsivät kuoripojat ovat aina kavahtaneet tällaisia ”kynikoita”.

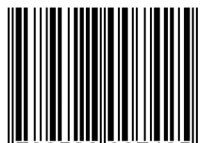
Näistä lähtökohdista olisi ollut masokismia jäädä aihepiiriä käsittelevän kirjallisuuden kulttuurisille taistelukentille kilvoittelemaan parhaiden reseptien palkinnoista. Asennevammaisten avuksi tulikin tuolloin Martin Heideggerin *Silleen jättämisen* filosofia, eikä tekijän pitänyt enää kirjoittaa työelämästä tai johtamisesta koskaan mitään.¹⁴

Tekijä tuli sittemmin jo toisiin ajatuksiin. Tuohon mielenmuutokseen on ainakin kolme syytä: Poliitiikan julkisivu, pankkiirien pankkiiri sekä muuan omakohtainen painajaiskuva.

Painajaiskuvaansa lueskelemalla paetakseen tekijä tuli jossakin mielenhäiriössä tarttuneeksi *Poliitiikan julkisivuun*, joka on erään entisen poliitikon kirja. Tuon johdannossa tämä julistaa kirjoittaneensa kirjan terapeuttisista systä, oksentaakseen vanhan ulos, jotta voisi jatkaa uuteen.¹⁵

Kapitalismi on kulttiuskonto ilman armoa.
Mammona taas on aina ollut maailman yleisin epäjumala.
Näiden aatehistoriaan jääneiden ajatusten pohjalta
kirjoittaja katselee nykyaikaista työelämää ja sen vaatimuksia.
Tarkastelu viettelee lukijan mielen katedraalin kellarikerrokseen,
sen varjoisille takapihoille ja sivukujille - sekä
työelämän kiellettyjen kirjojen pariin.

Kirjoittaja on akateemisten opintojensa jälkeen seurannut
aihepiiriä käytännössä koko työuransa useissa eri rooleissa:
opettajana, tutkijana, virkamiehenä, asiantuntijana ja esimiehenä.
Tittleitä tärkeämpää kirjoittajalle on kerettiläinen mielenlaatu,
joka on haluton vallan palvelukseen, oman aikansa
pyhiä opinkappaleita toistelevaan.

9 789528 007425